

Barevné rýchory - Galerie významných druhů

bradáček vejčitý (*Listera ovata*)

Dalším vznešeným představitelem vzácné rýchorské květeny je bradáček vejčitý. Je nenápadný díky malým zelenožlutým květům s okvětními lístky o velikosti 3–4 mm. Celé květenství měří až 25 cm a může obsahovat i 65 jednotlivých květů. Celkově dosahuje výšky 20–60 cm. Bradáček poznáte i díky dvěma velkým vstřícným listům, které vyrůstají asi v jedné třetině lodyhy. Doba květu této orchideje patří měsícům na úplném konci jara, květnu a červnu. V počtu několika desítek jedinců jsme bradáček našli v sušší části louky na Slunečné stráni spolu s krušítkem široolistým pravým a vemeníkem dvoulistým. Další lokalitou, kde se vyskytuje ve větším počtu, je okolí Celního lomu v Horních Albeřicích. Několik jedinců také roste na nejbohatší lokalitě prstnatce májového na východním až severovýchodním úpatí Rýchor, nedaleko turistického hraničního přechodu Bobr–Niedamirów a několik jsme našli na jaře 2018 nedaleko Růžového paloučku. (vk)

foto: Veronika Kápičková (oba snímky)

foto: Radovan Vlček

krušítko široolisté pravé (*Epipactis helleborine*)

foto: Veronika Kápičková (všechny snímky)

Krušítko široolisté pravé je méně nápadný se zelenavými až žlutavými květy, které jsou vždy až už nachově nebo růžově naběhlé. Ale při letmém pohledu si toho nevšimnete. Velikost jednotlivých květů se totiž pohybuje okolo 2 cm. Celé květenství může měřit až 40 cm. Výška této orchideje je přibližně 20–50 cm. V dolní části, pod květenstvím, jsou velké jednoděložné listy, které pokračují až do květenství, kde se se stoupající výškou zmenšují. U nás na Rýchorách je ve větším počtu můžete nalézt na vlhčí části louky na Slunečné stráni okolo jediného smrku. Na ploše 130 m² v nadmořské výšce 640 m se zde rozhodlo vypustit svou krásu kolem 30 jedinců. Dále pak na okraji Celního lomu v Horních Albeřicích. Určitě je také máte šanci zahlédnout podél rýchorských lesních cest. Krušítky širolisté hledejte v období od konce června do srpna, nejlépe však v polovině července, kdy jsme je našli i my. (vk)

foto: Radovan Vlček

foto: Veronika Kápičková (oba snímky)

krušítko bahenní (*Epipactis palustris*)

Je méně běžným, ale výraznějším druhem než jeho bratříček. Jeho něžnost lze obdivovat na minerálně bohatých prameništích a rašelinných loukách. U nás na Rýchorách ho najdete kvést ve stejnou dobu (na začátku prázdnin) a na stejném místě jako krušítko širolisté, tedy na Slunečné stráni. Nikde jinde jsme ho zatím nenašli. Na tomto, jak už název napovídá, slunečném místě, vykvetlo na ploše 600 m² kolem sta jedinců o výšce 30–50 cm. Mají tři vnější nachově hnědozelené okvětní lístky, dlouhé 10–12 mm. Dva kratší vnitřní okvětní lístky jsou mimo jemného nachového žilkování bělostné jako sněh. Stejně nevinně bílý je i pysk mimo své decentní červené kresby. Je 10–12 mm dlouhý a u báze nabírá oranžovožlutý nádech. Takových květů může být na květenství, dosahujícím výšky okolo 20 cm až 30. (vk)

foto: Radovan Vlček

stračka vyvýšená (*Didelphium elatum*)

Stračka vyvýšená je vytrvalá bylina s lodyhami vysokými až 200 cm. Dolní listy jsou dlouze řapíkaté a sytě zelené. Má bohaté hroznovité květenství složené ze souměrných, světle až tmavě modrých, pětičetných květů, které mohou být na vnější straně růžově zbarvené. Kvete od července do srpna. Vidět ji lze na dvou místech. Na okraji prameniště Maxova potoka u Rýchorské studánky a okolo vyhlídky na Maxovce. Na obou lokalitách roste několik desítek jedinců. Stračka vyvýšená je silně až kriticky ohrožená. Běžně se vyskytuje především ve svazích ledovcových karů, tedy v nadmořských výškách vyšších, než kterých dosahují Rýchory. Lokality na Rýchorách představují nejníže položená místa, kde ji můžete spatřit. (rvj)

foto: Radovan Vlček

foto: Veronika Kápičková (oba snímky)

oměj šalamounek (*Aconitum plicatum*)

Oměj má řídké květenství s velkými souměrnými modrofialovými květy. Často u nich uvidíte čmeláky, to proto, že je opylují. Je celý prudce jedovatý, nejvíce jedu je v kofenových bulvách. Je to docela vysoká rostlina měřící 30–150 cm. Roste na vlhkých lesních prameništích v letních prázdninových měsících. Jde o endemit Českého masivu.

Na Rýchorách můžete oměj spatřit například u Rýchorské studánky a u Maxovky. Je zajímavé, jak shluky těchto květin rostou promíchané se stračkou vyvýšenou. Obě rostliny jsou podobně vysoké, mají stejnou barvu květů a obě jsou jedovaté. Z dálky je od sebe moc dobře nerozeznáte. Když už se k nim přiblížíte, dávejte pozor. Jen se divíte a nesahejte na ně. My jsme se kochali celé léto, jak to jen šlo. Kdýkoli jsme procházeli těmi místy, jako by na nás už z dálky ta modrofialová šmouha mávala: „Ještě jsem tady, milé publikum, a stále je co obdivovat!“ (vk)

foto: Veronika Kápičková

foto: Radovan Vlček

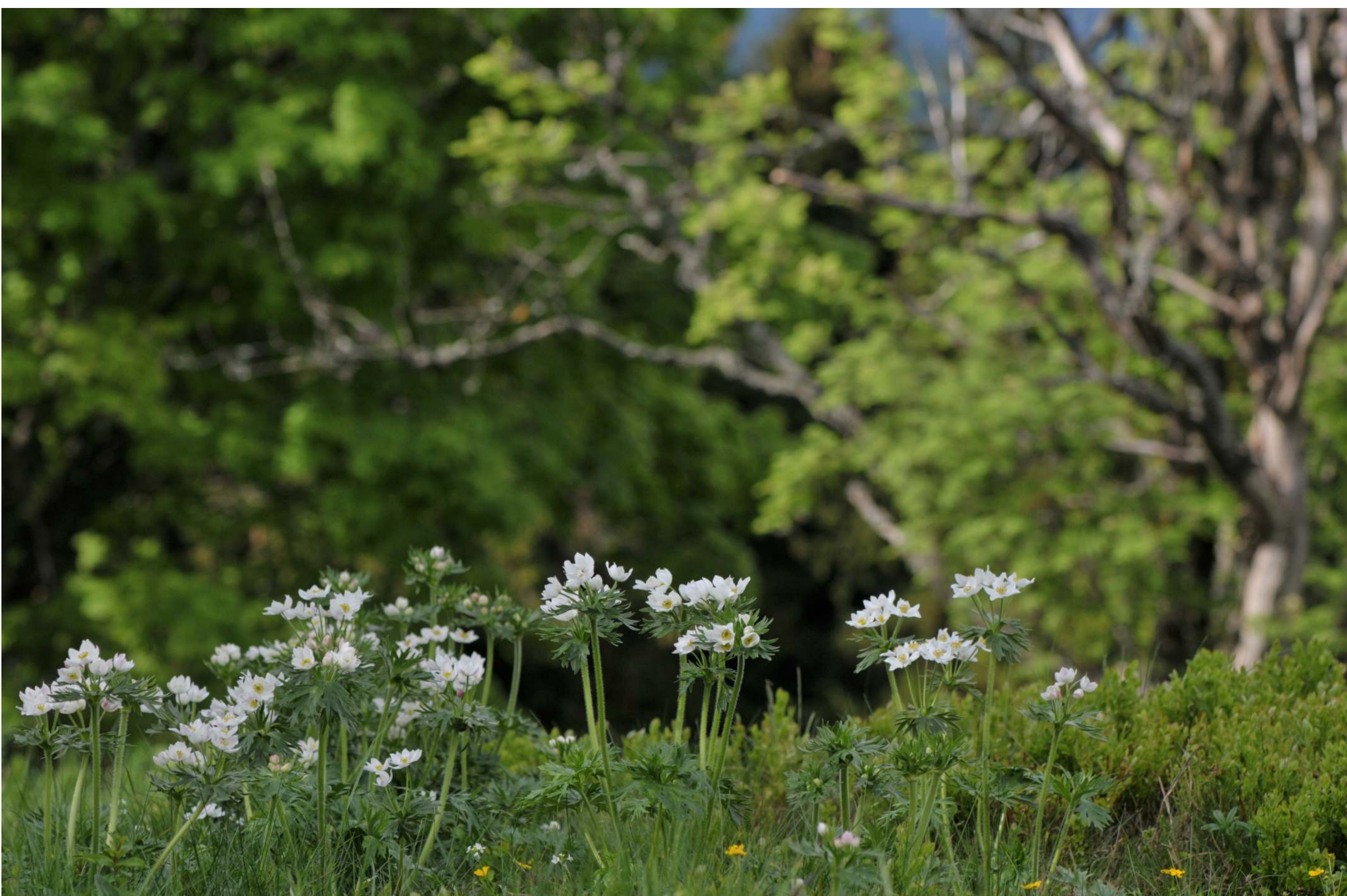

foto: Radovan Vlček

sasanka narcisokvětá (*Anemone narcissiflora*)

Spolu se stračkou vyvýšenou patří do čeledi pryskyřníkovitých, a právě tak jako stračka, se i sasanka narcisokvětá v Krkonoších vyskytuje převážně ve vyšších nadmořských výškách v ledovcových karech. Rýchory jsou tak nejnižší položeným místem jejího výskytu. Sasanka narcisokvětá je 10–50 cm vysoká, s krátkým, ale silným oddenkem. Listy rostou v přízemní růžici a jsou dlanitě složené. Květenství sasanky se nazývá okolík a je složeno z pěti až osmi bílých květů se žlutým středem, které jsou obklopeny zelenými listeny. Na Rýchorách jsme ji našli pouze na jednom místě, asi 30 m jiv. od Maxovky. Kvete od poloviny května do června. Podle našich několikaletých pozorování se populace na Rýchorách pomalu, ale stále rozrůstá. V roce 2017 jsme napočítali celkem 24 kvetoucích rostlin. Výskyt v Suchém Dole popsán v literatuře se nám zatím nepodařilo potvrdit. (rvj)

foto: Radovan Vlček mladší

foto: Radovan Vlček

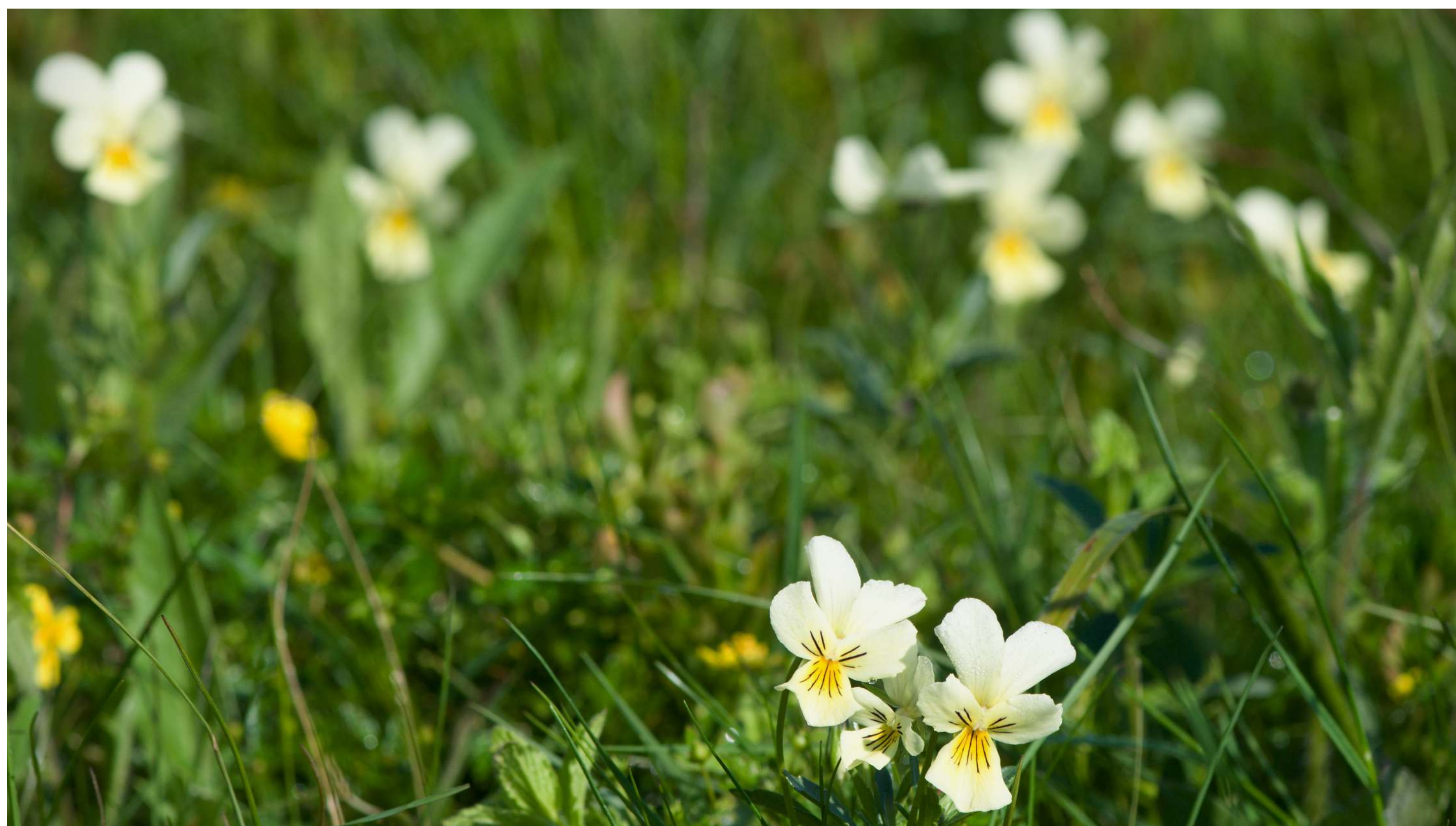

foto: Veronika Kápičková

violka žlutá sudetská (*Viola lutea* subsp. *sudetica*)

Je jednou z největších violek. Její nápadné, až 3 cm velké, jasné žluté květy jsou ozdobou luk v montánním a subalpínském pásmu. Kromě Krkonoš je v ČR původní na Králickém Sněžníku a v Jeseníkách. Roste na vlhkých loukách s dlouhou přetrvávající sněhovou pokrývkou. Spolu s příbuznou violkou žlutou je jedním z „rodičů“ vyšlechtěných velkokvětých zahradních macešek. Jde o silně ochrozený druh zařazený do kategorie C2. Ohrožena je především křížením s violkou trojbarevnou, ale také se zahradními maceškami vysazovanými v okolí horských chat. Na Rýchorách ji můžete obdivovat na louce naproti Rýchorské boudě, kde kvete obvykle od druhé poloviny května. (rv)

foto: Radovan Vlček (oba snímky)

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY